

с требованиями современной жизни. Доказано, что важным потенциальным резервом в формировании культуры здоровья студентов является использование составляющих кинезиологической компетентности в физкультурно-спортивной деятельности высшего учебного заведения.

Ключевые слова: здоровье, кинезиология, компетентность, культура здоровья, физическая культура, двигательная активность.

Pechko O., Gorobey M., Kozeruk Y. Aspects of kinesiological competence in shaping a student health culture

The analysis of data of modern scientific literature on the aspects of the influence of kinesiological competence in the formation of a health culture of students of higher educational institutions has been carried out. It is shown that among a significant number of students, there is a lack of physical activity, which provokes exacerbation of existing and even the emergence of new somatic diseases among young people. The result of this state of the system of physical culture is a low level of motivation for a healthy lifestyle of students. Among the reasons for this attitude are insufficient knowledge about health, the mechanisms and ways of its formation, as well as the discrepancy or pronounced contradiction between consciousness and real behavior, which is characterized by a reluctance to take into account the norms of a healthy lifestyle. It has been established that the health prevention system, which is traditionally used in educational institutions, does not contribute to the formation of youth's skills in constructing proper mental and physical health in accordance with the requirements of modern life. It has been proven that an important potential reserve in shaping a culture of student health is the use of components of kinesiological competence in the physical culture and sports activities of a higher educational institution.

Key words: health, kinesiology, competence, health culture, physical culture, physical activity.

УДК 340.12

Євген ПІДЛІСНИЙ

здобувач Уманського державного педагогічного університету
імені Павла Тичини, м. Умань
e-mail: lab.eco@udpu.edu.ua

**ПРАВОВА КУЛЬТУРА СУСПІЛЬСТВА,
ОСОБИСТОСТІ ТА СОЦІАЛЬНОЇ ГРУПИ**

У статті висвітлено правову культуру через її носія: правову культуру суспільства, правову культуру особистості, правову культуру (соціальної) професійної групи. Встановлено, що правова культура суспільства має на увазі аналіз всього правового життя суспільства, всієї правової дійсності з точки зору правосвідомості і правової активності суспільства, ступеня прогресивності правових норм і юридичної діяльності. Розкрито, що правова культура особистості означає правову освіченість людини, включаючи правосвідомість, вміння і навички користуватися правом, підпорядкування своєї поведінки вимогам юридичних норм.

Ключові слова: правова культура, правова культура суспільства, індивідуальна правова культура, правова культура соціальної групи.

Важливою складовою дослідження є розкриття структури правової культури, її внутрішньої організації, що передбачає виділення ієрархічно розташованих основних елементів, кожен з яких в свою чергу також є відносно самостійним системним утворенням, висвітлення істотних внутрішніх зв'язків цих елементів, специфічної природи цілісності правової культури.

Науковці (Ю. Вороніна, О. Ганзенко, В. Головаченко, А. Губенко, Н. Іжевська, Н. Коваленко, А. Кутиркін, С. Мальона, А. Нікітін, І. Осика, Є. Певцова, Н. Подберезький, В. Потомахін, Н. Росенко, О. Скакун, Н. Фоменко та ін.) досліджували правову культуру через її носія: правову культуру суспільства, правову культуру особистості, правову

культуру (соціальної) професійної групи. Спрямованість дослідників на вивчення сутності поняття «правова культура особистості» дозволяє зрозуміти, що співвідношення понять «правова культура суспільства» і «правова культура особистості» має семантичну єдність в основі освітнього процесу.

Маємо на меті дослідити правову культуру через її носія: правову культуру суспільства, правову культуру особистості, правову культуру (соціальної) професійної групи.

Л. Ніколаєва розглядає правову культуру в широкому значенні як якісний стан правового життя суспільства, обумовлений всім соціальним, духовним, політичним і економічним розвитком суспільства, до якого входить саме право як

система норм, правовідносини (система суспільних відносин, регульованих правом), правові установи. Правова культура в особистісному значенні – складна, комплексна властивість людини, яка визначає позитивну спрямованість її дій і вчинків у ситуаціях, що мають правовий зміст, це тісна єдність правових знань, ставлення до права і правової поведінки [6, 6].

Правова культура особистості, будучи компонентом правової культури суспільства, виражає ступінь і характер розвитку суспільства, так чи інакше забезпечує соціалізацію особистості та її правомірну діяльність [10, 9].

Отже, правова культура особистості є необхідною передумовою правового стану суспільства, але в той же час це ступінь і характер правового розвитку самої особистості.

Розвиток правової культури суспільства має враховувати формування правової культури індивіда, оскільки тоді можливий діалог культур, взаєморозуміння законодавця і громадянина як на рівні суб'єктно-об'єктних, так і на рівні суб'єктно-суб'єктних відносин, бо цей природний діалог виключає перетворення громадянина в об'єкт маніпулювання з боку авторитету влади.

Характеристика поняття «правова культура суспільства» подана у таблиці 1.

Аналіз теоретичного осмислення поняття правової культури показав, що правова культура суспільства має на увазі аналіз всього правового життя суспільства, всієї правової дійсності з точки зору правосвідомості і правової активності суспільства, ступеня прогресивності правових норм і юридичної діяльності. Правова культура суспільства є частиною його загальної культури і характеризується такими факторами: реальною потребою в праві; станом законності і правопорядку в країні; ступенем розвиненості в суспільстві юридичної науки і юридичної освіти; рівнем досконалості законодавства і станом правосвідомості населення і посадових осіб; співвідношенням загальнолюдського і національного в праві; ефективністю діяльності правозастосовчих органів і захищеністю прав особистості тощо.

Правова культура суспільства характеризує якісний стан правового життя соціуму: рівень розвитку законодавчої бази; наявність системи законодавчих, виконавчих і правоохоронних органів; ступінь виконання вимог правових норм у всіх сферах життєдіяльності суспільства; ставлення суспільства до законів, до їх дотримання, до підтримання правопорядку тощо.

Отже, правова культура суспільства спирається на панівні в ньому моральні норми, уявлення про добро і зло, свободу і справедливість, що та-

кож свідчить про приналежність правової культури до загальнолюдської. Чим вище рівень культури і моральності особистості і суспільства, тим сприйнятливіші вони до свободи і права. Чим більшою моральністю і інтелектуальною незалежністю володіє особистість, тим більше готова вона до засвоєння правових норм, до розуміння обов'язку і відповідальності перед суспільством і людьми, до усвідомленого відношення до законів. Така особистість є запорукою утвердження і реалізації правового закону.

Правову культуру особистості досліджували В. Велігон [1], О. Ганзенко [2], С. Мальона [5], В. Потомахін [8], О. Шубіна [11] та ін. Вони вважають, що індивідуальна правова культура є показником ступеня і характеру правового розвитку окремої особистості, яка включає її правові ідеологічні установки, правову свідомість, добровільне виконання правових приписів в процесі життєдіяльності.

При визначенні правової культури особистості слід покладатися на ряд загальнотеоретичних положень, які підкреслюють найбільш сутнісні ціннісні ознаки як самого явища правової культури суспільства, так і культури особистості в цілому. Необхідно враховувати ряд принципово важливих моментів: по-перше, правова культура особистості може розглядатися як сукупність двох компонентів – творчого та особистісного, по-друге, вона є частиною правової культури суспільства, причому одночасно і залежною від правової культури суспільства величиною, і її творчим началом, по-третє, правову культуру особистості можна розглядати як ступінь і характер її правового розвитку, по-четверте, правова культура особистості ґрунтується на позитивній правовій свідомості і реалізується в активній діяльності.

Характеристика поняття «правова культура особистості» подана у таблиці 2

З огляду на здійснені характеристики, можна припустити, що правова культура особистості – це певна ступінь і характер її правового розвитку в суспільній правовій культурі, її ціннісне ядро, засноване на певному рівні розвитку позитивної правосвідомості, що реалізується в активній творчій правозастосовчій діяльності. Правова культура особистості означає правову освіченість людини, включаючи правосвідомість, вміння і навички користуватися правом, підпорядкування своєї поведінки вимогам юридичних норм. Вона включає в себе такі основні елементи: знання і розуміння права; ставлення до права, виражене в звичці до правомірної, законослухняної поведінки; навички правової поведінки, виражені в умінні ефективно використовувати правові засоби для

Таблиця 1 – Характеристика поняття «правова культура суспільства»

Автори	Сутність
М. Фабріков	Правова культура становить внутрішню, ментально-духовну сторону правової системи суспільства і глибоко пронизує правосвідомість, правові відносини, законність і правопорядок, правотворчу, правозастосовчу й іншу юридичну діяльність, регулює поведінку людей, узгоджено з історичними та культурними особливостями, виступає інструментом досягнення соціальної стабільності
А. Кутиркін	Правова культура українського суспільства, яка є частиною його загальної культури та одним із головних показників рівня розвитку суспільства, наразі перебуває лише на стадії формування й потребує цілеспрямованої діяльності з її становлення та активного розвитку
О. Скакун	Правова культура суспільства – різновид і невід’ємна частина загальної культури, що становить систему духовних і матеріальних цінностей у правовій сфері, розвинених суспільством завдяки постійному вдосконаленню заходів просвітницько-освітнього характеру з урахуванням загальнолюдських цінностей та визначає рівень розвитку правової системи суспільства
Г. Абсаттаров	Правова культура суспільства – особлива форма мислення, що являє собою змістовий, предметний образ, який відтворює у мисленні сутність одних або інших правових і морально-політичних явищ і процесів
Р. Шагієва	Правова культура – обумовлений економічним, політичним, соціальним і духовним рівнем розвитку суспільства різновид загальної культури, що являє собою міру освоєння і використання накопичених людством правових цінностей, переданих в порядку наступності від покоління до покоління
О. Євграфова	Правова культура – це іпостась загальної культури, що втілює ставлення людини до всієї сукупності правових аспектів свого життя, що характеризує її як суб’єкт правової діяльності
К. Лінейцева	Правова культура суспільства – частина загальної культури, що представляє собою систему цінностей, накопичених людством в галузі права і ставлення до правової реальності цього суспільства: рівня правосвідомості, режиму законності і правопорядку, стану законодавства, юридичної практики тощо
Л. Желдикова	Правова культура – багатозначна характеристика однієї з найважливіших сторін життя суспільства, яка включає як духовні характеристики, так і «матеріальні придатки» права – юридичні установи, їх організацію, відносини; як роль в суспільстві права, так і стиль, культуру їх роботи, відносини з громадянами, захист законних інтересів, знання і дотримання законних інтересів в суспільстві; як співвідношення правової культури з іншими системами загальної культури – політичної, наукової, художньої, так форми розгляду спорів в суді, роботу законодавчих органів тощо
В. Потомахін	Правова культура суспільства – це вид загальної культури, що відображає певний рівень правосвідомості, законності, досконалості законодавства, що є результатом і способом творчої діяльності громадян по створенню та реалізації своїх правових цінностей. Це специфічний спосіб організації і розвитку людської життєдіяльності в сфері правових відносин, поданий у формі правових інститутів, норм і принципів, правотворчої і правореалізуючої діяльності в суспільстві
Н. Фоменко	Правова культура відображає ціннісно-правовий та ідейно-правовий стан суспільства на окремому історичному етапі, характеризує рівень правосвідомості, розуміння права та повагу до закону. Правова культура розуміється і як сукупність всіх компонентів, суб’єктів юридичної діяльності в аспекті прогресивного розвитку суспільства, постійного збагачення новими теоретико-правовими знаннями. З іншого боку, під правовою культурою розуміють усе те, що знаходиться у сфері дії права: норми права та правовідносини, правові установи, правосвідомість і правова поведінка
І. Осика	Правова культура – структурно-складне цілісне утворення, яке включає в себе якісний стан правового життя суспільства, відображеного в досягнутому рівні досконалості правових актів, правової і правозастосовальної діяльності, правосвідомості та правового розвитку особистості, а також у ступені свободи її поведінки і взаємної відповідальності держави та особистості, що позитивно впливає на суспільний розвиток і підтримання умов функціонування суспільства
В. Головченко	Правова культура – якісний стан правового життя суспільства, який визначається досягнутим рівнем розвитку правової системи, законності та правопорядку, правової освіти й обізнаності різних верств населення з правом, а також ступенем гарантованості державою основних прав і свобод людини
А. Нікітін	Правова культура – це якість правового життя суспільства і ступінь гарантованості державою та суспільством прав і свобод людини, а також знання, розуміння та дотримання права кожним окремим членом суспільства
Н. Смєлова	Правова культура є якісною характеристикою суспільної життєдіяльності людей з точки зору розвитку сутнісних сил людини, її природних прав і реальної свободи. Як суб’єкт – об’єктне відношення правова культура в конкретно-історичних умовах знаходить вираз у відношенні людини, громадянина і держави і включає правосвідомість, систему позитивного права, механізм його реалізації і характер державної влади
Є. Певцова	Правова культура – це продукт цілеспрямованої діяльності людей, що сприяє розвиненій потребі відстоювати правопорядок, свободу особистості, правову захищеність громадян у державі. Правова культура суспільства визначається рівнем правосвідомості, правової активності індивідів, що співіснують в межах певного колективу, ступенем прогресивності юридичних норм і юридичної діяльності (правотворчої, правозастосовчої, правоохоронної)

Таблиця 2 – Характеристика поняття «правова культура особистості»

Автори	Сутність
Н. Ржевська	Індивідуальну правову культуру можна розглядати як суб'єктивно вироблений індивідом рівень оволодіння правом у професійній та повсякденній діяльності
В. Потомахін	Правова культура особистості характеризується не тільки наявним рівнем, а й внутрішнім потенціалом. З цієї точки зору правова культура особистості – це показник певного характеру і рівня творчої діяльності. Рівень правової культури відображає ступінь зрілості, цивілізованості людини, її способу мислення і стандартів поведінки
О. Ганзенко	Правова культура особи – така її властивість, яка характеризується загальною повагою до права, достатнім знанням змісту його норм і вмінням їх здійснювати, а також активною правомірною поведінкою у всіх життєвих ситуаціях
С. Мальона	Правова культура особистості – це цінне ядро суспільної правової культури; ступінь і характер правового розвитку особистості, заснованого на рівні позитивної правосвідомості, що реалізується в активній творчій правозастосовчій діяльності
В. Велігон	Правова культура індивіда передбачає правову освіченість, перенесення зовнішньої необхідності дотримуватися норм права в потребу дотримуватися законності і правопорядку, формувати правову установку, зберігаючи свідоме ставлення до діючого права
М. Фабріков	Правова культура особистості – уміння застосовувати правові знання в житті, а також рівень розвитку правосвідомості. Вона об'єднує такі поняття, як право, правосвідомість, правові відносини, законність і правопорядок, правомірну поведінку, правові установи, рівень визнання суспільством всього різноманіття правових цінностей

досягнення своїх цілей, реалізації суб'єктивних прав і свобод.

Правову культуру особистості будемо уявляти як усвідомлення і прийняття норм права, як бездоганну правову поведінку, детерміновану не тільки зовнішніми механізмами правового регулювання, а й внутрішніми етичними мотивами, духовними установками. Ця якість немислима без людини і її діяльності, без правової спрямованості цієї діяльності і правового мислення.

Безумовно, поняття правової культури особистості і правової культури суспільства взаємопов'язані, але в той же час їх зміст трактується по-різному. Ми вважаємо, що правова культура суспільства представлена перш за все Конституцією країни, правовими нормами, що діють на території держави, правовою мораллю самого суспільства. Правова культура особистості складається не тільки зі знання законодавчих актів і юридичних норм і їх виконання, але також з індивідуальних характеристик особистості, її правових та ціннісних орієнтацій, загального рівня культури.

Певною специфікою характеризується правова культура професійної (соціальної) групи (молоді, студентів, фахівців), яку досліджували Т. Кумеда [4], Ю. Дороніна [3], Є. Певцова [7], В. Потомахін [8], М. Фабріков [9]. Під правовою культурою групи науковці розуміють динамічний мисленнево-автономний внутрішній процес, що відбувається в молодіжному середовищі по засвоєнню знань, цінностей, відносин і правової їх реалізації в правопорядку. Групова правова культура – це рівень і ступінь правової освіченості, правового виховання того чи іншого соціального прошару, особливих соціальних груп.

Характеристика поняття «правова культура професійної (соціальної) групи» подана у таблиці 3.

Формування професійної культури в демократичному суспільстві передбачає виховання сумлінного, законослухняного фахівця, який не тільки знає складові своєї професійної майстерності, а й те коло правових, етичних, корпоративних вимог, які висувуються до нього державою, суспільством, професійною спільнотою. У професійній культурі фахівця виявляється дві сторони – об'єктивна, сутність якої обумовлюється, в основному, вимогами роботодавця до працівника, що впливають із змісту технологічного процесу його організації, і суб'єктивна – це рівень знань, умінь, навичок найманого працівника, необхідних йому для виконання договірної трудової функції. Їх органічне поєднання в процесі праці становить зміст професійної культури фахівця.

Так, можна говорити про правову і професійну культуру суспільства в цілому, різних соціальних груп, працівників однієї професії, конкретного фахівця, оскільки кожному з названих суб'єктів правової культури притаманні свої правокультурні цінності, їх певний рівень, свої шляхи формування та способи прояву.

Отже, носіями правової культури є: суспільство, особистість, (соціальна) професійна група. Правова культура суспільства має на увазі аналіз всього правового життя суспільства, всієї правової дійсності з точки зору правосвідомості і правової активності суспільства, ступеня прогресивності правових норм і юридичної діяльності. Правова культура особистості означає правову освіченість людини, включаючи правосвідомість, вміння і навички користуватися правом, підпорядкування

Таблиця 3 – Характеристика поняття «правова культура професійної (соціальної) групи»

Автори	Сутність
Н. Коваленко А. Гусенко	Під правовою культурою студентів розуміється поєднання інтелектуально-вольових і морально-психологічних інтегрованих складових, які узгоджено взаємодіють та проявляються у правосвідомості, розумінні та почуттях, навичках та звичках, що регулюють власну поведінку у визначенні правової мети, правомірних шляхів та засобів її досягнення, справедливості, нетерплячості до правопорушень, відповідальності, усвідомленій потребі у правовій самоосвіті
Н. Подберезський	Правова культура фахівця – відносно стійке структурне поєднання інтелектуально-вольових і морально-психологічних, інтегрованих між собою, складових, які, злагоджено і гармонійно взаємодіючи, проявляються у концептуальній, професійній діяльності і в особистому житті
М. Фабриков	Правова культура фахівця відображає рівень освоєння правової соціальної ролі, яка визначає сукупність характеристик правової свідомості та поведінки: правових знань, правових умінь, поваги до закону, свідомості, відповідальності, здатності долати проблеми і труднощі
С. Нефедов	Правова культура майбутніх фахівців поєднує в собі правові знання, погляди й установки особистості, а також правову активність, уміння та навички оцінювати свої та чужі дії з точки зору чинних законів, обирати і використовувати для досягнення поставлених цілей законні засоби
В. Потомахін	Правова культура фахівця характеризується рівнем сформованості правових знань людини; ставленням її до права і правових явищ, усвідомленням соціальної значимості права і правопорядку, структури свідомості, розуміння та осмислення; фактичною правовою поведінкою особистості, способами і засобами вирішення життєвих проблем і завдань; цивільно-правовою активністю
Ю. Дороніна	Правова культура фахівця – це в певному сенсі професійна якість виконавця. Вона реалізується в професійній трудовій діяльності. Правова культура як сукупність знань, умінь, застосування норм трудового права є обов'язковою умовою визнання тарифікаційної або атестаційної комісіями відомого рівня професійної культури фахівця у формі присвоєння йому відповідного розряду категорії, підвищення в посаді
Н. Росенко	Правова культура випускника вищого закладу неюридичного профілю підготовки – це ціннісне ядро його громадської правової культури; ступінь і характер його правового розвитку, заснованого на певному рівні позитивної правосвідомості, який реалізується в активній творчій правозастосовчій повсякденній і професійній діяльності

своєї поведінки вимогам юридичних норм. Правова культура (соціальної) професійної групи – це рівень і ступінь правової освіченості, правового виховання того чи іншого соціального прошарку, особливих соціальних груп.

Перспективи подальших досліджень вбачаємо у розкритті правової культури майбутнього фахівця як складного явища з великою чисельністю соціальних зв'язків і внутрішньою структурою.

Список використаних джерел

1. Велигон В. Ф. Формирование правовой культуры предпринимательской деятельности у студентов экономических специальностей вузов: дисс. ... канд. пед. наук. – Магнитогорск, 2003. – 171 с.
2. Ганзенко О. О. Формування правової культури особи в умовах розбудови правової держави України: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. – Київ, 2003. – 16 с.
3. Доронина Ю. Ю. Формирование правовой культуры студентов вузов экономического профиля: дисс. ... канд. пед. наук. – Москва, 2004. – 143 с.
4. Кумеда Т. А., Шеременда А. О. Правова культура працівника міліції як об'єкт філософсько-правового аналізу // Філософські та методологічні проблеми права. – 2013. – № 1-2. – С. 196–203.
5. Мальона С. Б. Правова культура менеджера туризму в процесі професійної підготовки у вузі // Вісник Луганського національного університету ім. Тараса Шевченка. Серія: Педагогічні науки. – 2013. – № 18, Ч. III. – С. 86–91.
6. Николаева Л. Н. Формирование правовой культуры студентов: дисс. ... канд. пед. наук. – Смоленск, 2005. – 219 с.
7. Певцова Е. А. Правовое воспитание и формирование правосознания в России // Журнал российского права. – 2003. – № 10. – С. 122–133.
8. Потомахин В. В. Формирование правовой культуры студентов неюридического профиля подготовки: дисс. ... канд. пед. наук. – Курск, 2009. – 261 с.
9. Фабриков М. С. Педагогические условия воспитания правовой культуры старшеклассников: монография. – Владимир: Изд-во ВлГУ, 2017. – 159 с.
10. Шаравара І. Правова свідомість та правова культура в Україні: проблеми їх формування // Национальный юридический журнал: теория и практика. – 2015. – № 3, Ч. 1. – С. 9–12.
11. Шубина О. Б. Правовая культура как элемент культуры общества: дисс. ... канд. юрид. наук. – Санкт-Петербург, 2002. – 167 с.

References

1. Velyhon V. F. (2003) Formyrovanye pravovoy kul'tury predprynymatel'skoy deyatel'nosti u studentov ékonomyheskykh spetsyal'nostey vuzov [Formation of legal culture of entrepreneurial activity at students of economic specialties of higher educational institutions]: dyss. ... kand. ped. nauk. Mahnytohorsk, 171.

2. Hanzenko O. O. (2003) Formuvannya pravovoyi kul'tury osoby v umovakh rozbudovy pravovoyi derzhavy Ukrainy [Formation of the legal culture of a person in conditions of development of the rule of law Ukraine]: avtoref. dys. ... kand. yuryd. nauk. Kyiv, 16.
3. Doronyna YU. YU. (2004) Formyrovanye pravovoy kul'tury studentov vuzov ékonomycheskoho profylya [Formation of the legal culture of students of higher educational institutions of economic profile]: dyss. ... kand. ped. nauk. Moskva, 143.
4. Kumeda T. A., Sheremenda A. O. (2013) Pravova kul'tura pratsivnyka militsiyi yak ob'ekt filososfs'ko-pravovoho analizu [Legal culture of a police officer as an object of philosophical and legal analysis]. *Filosofs'ki ta metodolohichni problemy prava*. № 1–2. 196–203.
5. Mal'ona S. B. (2013) Pravova kul'tura menedzhera turyzmu v protsesi profesiynoyi pidhotovky u vuzi [Legal culture of the manager of tourism in the process of professional training in the university]// *Visnyk Luhans'koho natsional'noho universytetu im. Tarasa Shevchenka*. Seriya: Pedahohichni nauky. № 18, CH. III. 86–91.
6. Nykolaeva L. N. (2005) Formyrovanye pravovoy kul'tury studentov [Formation of the legal culture of students]: dyss. ... kand. ped. nauk. Smolensk, 219.
7. Pevtsova E. A. (2003) Pravovoe vospytanye y formyrovanye pravosoznannya v Rossyyi [Legal education and formation of legal consciousness in Russia]. *Zhurnal rossiyskoho prava*. № 10.122–133.
8. Potomakhyn V. V. (2009) Formyrovanye pravovoy kul'tury studentov neyurydycheskoho profylya podhotovky [Formation of legal culture of students of non-legal profile of training]: dyss. ... kand. ped. nauk. Kursk, 261.
9. Fabrykov M. S. (2017) Pedahohycheskye uslovyia vospytannya pravovoy kul'tury starsheklassnykov [Pedagogical conditions for the upbringing of the legal culture of senior pupils]: monohrafiya. Vladymyr: Yzd-vo VIHU, 159.
10. Sharavara I. (2015) Pravova svidomist' ta pravova kul'tura v Ukraini: problemy yikh formuvannya [Legal consciousness and legal culture in Ukraine: problems of their formation]. *Natsyonal'nyy yurydycheskyi zhurnal: teoriya y praktyka*. № 3, CH. 1. 9–12.
11. Shubyna O. B. (2002) Pravovaya kul'tura kak élement kul'tury obshchestva [Legal culture as an element of the culture of society]: dyss. ... kand. yuryd. nauk. Sankt-Peterburh, 167.

Подлесный Е. В. Правовая культура общества, личности и социальной группы

В статье освещена правовая культура через ее носителя: правовую культуру общества, правовую культуру личности, правовую культуру (социальной) профессиональной группы. Установлено, что правовая культура общества подразумевает анализ всей правовой жизни общества, всей правовой действительности с точки зрения правосознания и правовой активности общества, степени прогрессивности правовых норм и юридической деятельности. Раскрыто, что правовая культура личности означает правовую образованность человека, включая правосознание, умение и навыки пользоваться правом, подчинение своего поведения требованиям юридических норм.

Ключевые слова: правовая культура, правовая культура общества, индивидуальная правовая культура, правовая культура социальной группы.

Podlesny Y. V. Legal culture of the company, personality and social groups

The article highlights the legal culture through its carrier: the legal culture of society, the legal culture of the person, the legal culture (social) of the professional group, which is the purpose of the article.

Established that the legal culture of society implies an analysis of the entire legal life of society, of all legal reality from the point of view of legal consciousness and legal activity of society, the degree of progressiveness of legal norms and legal activity. The legal culture of society characterizes the qualitative state of the legal life of society: the level of development of the legislative framework; the existence of a system of legislative, executive and law enforcement organizations, etc. It is disclosed that the legal culture of a person means legal education of a person, including legal awareness, skills and abilities to use the right, subordination of his behavior to the requirements of legal norms. The legal culture of the individual will be understood as awareness and acceptance of law as an irreproachable legal behavior, determined not only by external mechanisms of legal regulation, but also by internal ethical motives, spiritual attitudes. It is proved that the legal culture (social) of a professional group is the level and degree of legal education, legal education of a particular social stratum, and special social groups. The analysis proves that the legal culture of a future specialist is a complex phenomenon with a large number of social connections and its internal structure. Prospects for further research we see in the disclosure of the legal culture of the future specialist as a complex phenomenon with a large number of social connections and internal structure.

Key words: legal culture, legal culture of society, individual legal culture, legal culture of social group.